

V mesiacoch september a október roku 2016 bola inšpektormi SOI vykonaná celoslovenská kontrolná akcia zameraná na označenie materiálového zloženia a spôsobu údržby textilných výrobkov určených pre deti a dospelých ako aj overenie ich bezpečnosti. Uvedené zameranie kontroly sú požiadavky stanovené v zákone č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“), pričom bližšie požiadavky na označovanie a bezpečnosť textilných výrobkov je uvedené v nasledovných nariadeniach:

- **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1007/2011** o názvoch textilných vlákien a súvisiacom označení vláknového zloženia textilných výrobkov etiketou a iným označením, ktorým sa zrušuje smernica Rady 73/44/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/73/ES a 2008/121/ES (ďalej len „Nariadenie EP a Rady č. 1007/2011“),
- **Nariadenie Komisie č. 552/2009, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie EP a Rady č. 1907/2006** o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH), pokiaľ ide o prílohu XVII (ďalej len „Nariadenie REACH“).

Predmetom kontroly boli textilné výrobky určené pre deti a dospelých ponúkané na predaj spotrebiteľovi ako aj výrobky vstupujúce na jednotný trh EÚ z tretích krajín.

Obsah kontroly

1. Kontrola označenia materiálového zloženia textilných výrobkov

Textilné výrobky sa označujú etiketou alebo iným označením, aby sa uviedlo ich vláknové zloženie, pri každom sprístupnení na trhu, t. j. už pri vstupe dovážaných výrobkov na jednotný trh EÚ. Podľa Nariadenia EP a Rady č. 1007/2011 musia byť označené nasledovne:

- pri opise vláknového zloženia na etiketách a iných označeniach textilných výrobkov sa používajú len názvy textilných vlákien uvedené v Prílohe I v slovenskom jazyku;
- textilný výrobok musí byť označený etiketou alebo iným označením, na ktorom je uvedený úplný názov a hmotnostné percento všetkých obsiahnutých vlákien v zostupnom poradí;
- označenie textilných výrobkov etiketou a iným označením má byť trvalé, ľahko čitateľné, viditeľné a prístupné a v prípade etikety aj pevne pripevnené;
- každý textilný výrobok zložený z dvoch alebo viacerých textilných súčastí, ktoré majú rôzny obsah textilných vlákien, má etiketu alebo iné označenie, na ktorom sa uvádza obsah textilných vlákien každej súčasti; výnimku z uvedeného predstavujú súčasti, ktoré tvoria menej než 30 % celkovej hmotnosti textilného výrobku, pričom hlavná podšívka musí byť označená vždy;
- ak dva alebo viac textilných výrobkov má ten istý obsah vlákien a bežne tvoria jeden celok, môžu mať len jednu etiketu alebo iné označenie;
- podľa čl. 15 Nariadenia EP a Rady č. 1007/2011 výrobca pri uvádzaní textilného výrobku na trh zabezpečuje etiketu alebo iné označenie a presnosť informácií, ktoré sú

na nich uvedené; ak výrobca nemá sídlo v Únii, etiketu alebo iné označenie a presnosť informácií, ktoré sú na nich uvedené, zabezpečuje dovozca;

- na účely Nariadenia EP a Rady č. 1007/2011 sa distribútor považuje za výrobcu, ak uvádza výrobok na trh pod vlastným názvom alebo ochrannou známkou, ak k nemu pripojí etiketu alebo ak pozmení obsah etikety.

2. Kontrola spôsobu údržby textilných výrobkov

V zmysle § 12 zákona o ochrane spotrebiteľa je výrobca povinný označiť výrobok údajmi, ktoré pravdivo a úplne informujú predávajúceho o vlastnostiach dodaného výrobku. Povinnosť predávajúceho je zabezpečiť, aby ním predávaný výrobok bol zreteľne označený údajmi okrem iného aj o spôsobe jeho údržby.

Nakoľko dodržiavanie normy STN EN ISO 3758:2012 Textilie. Symboly ošetrovania, nie je záväzná, je vecou každého výrobcu, dovozcu a predávajúceho, či si túto povinnosť splní uvedením grafického symbolu ošetrovania alebo slovne. Informácia o spôsobe údržby textilného výrobku však musí byť dostatočne zrozumiteľná a jednoznačná pre spotrebiteľa. Ak bude táto informácia na výrobku uvedená v textovej forme, musí byť v kodifikovanej podobe štátneho jazyka.

Informácie o spôsobe údržby môžu byť trvale pripevnené na výrobku, jeho obale alebo na etikete pripevnenej k výrobku.

3. Kontrola bezpečnosti textilných výrobkov

Overenie bezpečnosti textilných výrobkov bolo zabezpečené skúšaním odobratých vzoriek z trhu za účelom zisťovania:

a) Obsahu azofarbív v textilných výrobkoch podľa Nariadenia REACH

Pre potreby overenia, či textilné výrobky vyhovujú požiadavke na obsah azofarbív podľa Nariadenia REACH bola kontrola zameraná na textilné výrobky prichádzajúce do kontaktu s pokožkou (napr. bielizeň, košele a pod.) a na textilné výrobky s materiálovým zložením: 100 % bavlna alebo zmes (80 % bavlna a 20 % PES alebo PAD) alebo 100 % pravý hodváb.

Pri prekročení stanoveného limitu obsahu azofarbív predstavuje textilný výrobok pre spotrebiteľa chemické riziko.

b) Obsahu malých častí v textilných výrobkoch pre deti

Kontrola malých častí v textilných výrobkoch pre deti bola zameraná na oblečenie pre deti od 12 do 36 mesiacov, t. j. veľkosti číslované do 98 vrátane, kde sa môže vyskytnúť potenciálne riziko zadusenia, ktoré vyplýva z možnosti uvoľnenia malých častí slabo pripevnených na výrobku (gombíky, zipsy, pracky, filtre, kryštáliky, mašličky a pod.). U detí mladších ako 12 mesiacov sa nepredpokladá taká sila alebo motorické schopnosti a koordinované zovretia malých častí, ktoré sú identifikované norme. Na overenie tohto rizika bola aplikovaná STN EN 71-1 Bezpečnosť hračiek. Časť 1: Mechanické a fyzikálne vlastnosti.

- c) kontrola šnúr a sťahovacích šnúr v textilných výrobkoch pre deti do 6 rokov
 Oblečenie pre deti do 6 rokov na základe požiadavky „STN EN 14682 Bezpečnosť detského oblečenia Šnúry a sťahovacie šnúry na detskom oblečení. Špecifikácie“ sa nesmie navrhovať, vyrábať alebo dodávať so sťahovacími alebo funkčnými šnúrami v oblasti hlavy, krku alebo hornej časti hrudníka. Dekoračné šnúry nesmú byť umiestnené nikde na kapucni ani na zadnej strane krku alebo iných častiach krku. V hornej časti hrudníka nesmú mať dekoračné šnúry voľné konce dlhšie ako 7,5 cm a nesmú obsahovať uzly, spony alebo trojrozmerné ozdoby a nesmú byť umiestnené tak, aby mohli byť utiahnuté okolo hrdla.

Výsledky kontroly

V rámci kontrolnej akcie boli vykonané kontroly celkom v 324 prevádzkových jednotkách (ďalej len „PJ“) zameraných na predaj textilných výrobkov, z toho 313 kontrol u predávajúcich, 4 kontroly u dodávateľov, 3 kontroly u dovozcov, 3 kontroly na základe hlásení colných úradov pri dovoze výrobkov deklarovaných ako textilné výrobky a 1 kontrola u výrobcu.

Inšpektormi SOI boli zistené nedostatky v 142 PJ, čo predstavuje 44 % z celkového počtu kontrolovaných PJ. Celkovo bolo skontrolovaných 6 292 druhov detského textilu a 9 684 druhov textilu pre dospelých.

Prehľad zistených nedostatkov je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Zistené nedostatky	Počet druhov	Hodnota (EUR)
nesprávne označené alebo chýbajúce materiálové zloženie	1046	91425,67
chýbajúci spôsob údržby	144	11286,70
výskyt šnúr a sťahovacích šnúr pri detskom textile	34	1148,40

Inšpektori SOI opatrením na mieste zakázali dodávku a predaj do vykonania nápravy celkom 1188 druhov textilných výrobkov v celkovej hodnote 103 767,50 €.

Kontrolované osoby sa zaviazali dobrovoľne odstrániť zistené nedostatky pri 51 druhoch textilných výrobkov v celkovej hodnote 4 011,18 €, pričom tieto výrobky do odstránenia zistených nedostatkov nebudú ďalej predávať a distribuovať.

Záväznými pokynmi inšpektorov SOI bolo kontrolovaným osobám nariadené odstránenie zistených nedostatkov na 21 druhov textilných výrobkov v hodnote 2 488,05 €.

Najčastejším zisteným nedostatkom pri kontrolách detského textilu bolo nesprávne označené, resp. chýbajúce materiálové zloženie. Inšpektormi SOI bol tento nedostatok zistený pri 364 druhoch textilných výrobkoch pre deti v celkovej hodnote 22 937,92 €. Druhým najpočetnejším zisteným nedostatkom pri kontrole detského textilu bol chýbajúci spôsob údržby. Tento

nedostatok bol zistený pri 65 druhoch textilných výrobkoch pre deti v hodnote 5 845,67 €. Inšpektori SOI zároveň kontrolovali šnúry a sťahovacie šnúry v oblasti hlavy, krku alebo hornej časti hrudníka v textilných výrobkoch pre deti do 6 rokov. Výskyt šnúr a sťahovacích šnúr bol zistený pri 34 druhoch v celkovej hodnote 1 148,40 €.

Najpočetnejším zisteným nedostatkom pri kontrolách textilných výrobkov pre dospelých bolo nesprávne označené, resp. chýbajúce materiálové zloženie. Tento nedostatok bol zistený pri 682 druhoch textilu pre dospelých v celkovej hodnote 68 487,75 €. Druhým najčastejšie zisteným nedostatkom pri kontrole textilu pre dospelých bol chýbajúci spôsob údržby. Inšpektormi SOI bol tento nedostatok zistený pri 79 druhoch textilných výrobkoch pre dospelých v hodnote 5 441,03 €.

Colné úrady za sledované obdobie na základe žiadosti SOI zaslali inšpektorátom SOI celkom 3 hlásenia o dovoze textilných výrobkov.

Jedno colné hlásenie sa týkalo dovozu 14 druhov textilných výrobkov od toho istého dovozcu, ktorých označenie materiálovým zložením nebolo v kodifikovanej podobe štátneho jazyka, t. j. neboli splnené podmienky Nariadenia EP a Rady č. 1007/2011, preto bolo vydané záväzné stanovisko, že výrobky nie sú v súlade s harmonizačnými právnymi predpismi EÚ a ich prepustenie do voľného obehu nie je možné.

Colné hlásenie na dovoz 7 druhov dámskych svadobných šiat neoznačených materiálovým zložením podľa Nariadenia č. 1007/2011, t. j. na týchto textilných výrobkoch chýbali trvalo pripevnené etikety vláknového zloženia. Po doplnení údajov dovozcom boli tieto textilné výrobky prepustené do voľného obehu.

V 1 prípade dovezené textilné výrobky – dámske šaty spĺňali všetky požiadavky a SOI potvrdila možnosť ich prepustenia do voľného obehu.

V rámci kontrolnej akcie bolo na **overenie bezpečnosti odobratých 20 vzoriek**.

Na všetkých 20 vzorkách bolo testované ich materiálové zloženie. Hodnoteným požiadavkám na overenie materiálového zloženia podľa Nariadenia č. 1007/2011 **vyhovelo 12 druhov** textilných výrobkov a **8 druhov** textilných výrobkov **neobsahovalo** deklarované hodnoty materiálového zloženia uvedené na trvalo pripevnenej etikete.

Obsah azofarbív bol zisťovaný na 15 druhoch textilných výrobkov. Všetkých 15 druhov textilných výrobkov **vyhovelo**, nakoľko uskutočnenou analýzou neboli v predložených textilných výrobkoch zistené azofarbivá.

Zisťovaniu obsahu malých častí podľa požiadaviek normy STN EN 71-1: Bezpečnosť hračiek; Časť 1: Mechanické a fyzikálne vlastnosti bolo podrobených 5 druhov textilných výrobkov pre deti. Tejto požiadavke **1 druh vyhovelo** a **nevyhoveli 4 druhy** textilných výrobkov pre deti, nakoľko pri skúške ťahom došlo k oddeleniu malých častí, ktoré úplne zapadli do valca na malé časti, čo môže spôsobiť riziko zadusenía, a preto možno kvalifikovať tieto textilné výrobky ako **nebezpečné výrobky**.

Záver

Výsledky kontrol potvrdzujú fakt, že podnikatelia nemajú v oblasti textilných výrobkov dostatočné právne povedomie predovšetkým v oblasti Nariadenia EP a Rady č. 1007/2011, ktoré stanovuje požiadavky na značenie vláknového zloženia textilných výrobkov. Kontrolami boli potvrdené početné nedostatky v označovaní materiálovým zložením a návodmi na ošetrovanie v kodifikovanej podobe štátneho jazyka.

Ďalším vážnym negatívnym zistením sú aj nedostatky týkajúce sa bezpečnosti u textilných výrobkov pre malé deti do 6 rokov obsahujúcich zakázané funkčné alebo sťahovacie šnúry v oblasti hlavy, krku alebo hornej časti hrudníka.

Vo všetkých kontrolovaných prevádzkach, u ktorých boli zistené nedostatky, boli uložené záväzné pokyny na ich odstránenie alebo boli odstránené dobrovoľne samotnými subjektami.

Napriek tomu, že účelom kontrolnej akcie bolo len zmonitorovať súčasný stav v plnení predmetných právnych predpisov, jej negatívne zistenia potvrdili účelnosť a opodstatnenosť kontrolnej akcie.

Charakter a početnosť negatívnych zistení predurčuje, že SOI sa kontrole tejto komodity výrobkov bude venovať aj v budúcom období.

Opatrenia

1. Vo všetkých kontrolovaných prevádzkach boli spísané inšpekčné záznamy a v prípade zistenia nedostatkov boli uložené záväzné pokyny na ich odstránenie.
2. Pri 51 druhoch textilných výrobkov prijali kontrolované osoby dobrovoľné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov v celkovej hodnote 4 011,18 €, pričom sa tieto subjekty zaviazali, že do ich odstránenia nebudú výrobky ďalej predávať a distribuovať.
3. V zmysle § 6 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 128/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, bolo vydané opatrenie na mieste na zákaz dodávky alebo predaja do vykonania nápravy na 1 188 druhov textilných výrobkov v hodnote 103 767,50 €.
4. V zmysle § 6 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 128/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, bolo vydané opatrenie na mieste na zákaz používania celkovo 3 dĺžkových meradiel bez platného úradného overenia.
5. V zmysle § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 128/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, boli vydané opatrenia na mieste, ktorými boli nariadené záväzné pokyny kontrolovaným osobám vykonať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov na 21 druhov textilných výrobkov v hodnote 2 488,05 €.